

## การพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

### Development of a Community-Learning-Center Management System for Local Administrative Organizations in Samut Prakan Province

◆ จิรศักดิ์ ประทุมรัตน์

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

Chirasak Prathumrat

Ph.D. Candidate in Education Technology, Faculty of Education, Burapha University

E-mail: chirasak19@gmail.com

◆ ทิพย์เกสร บุญอ่ำไพ

รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

Tipkesorn Boonumpai

Assistant Professor, Ph.D. in Education Technology, Faculty of Education

Burapha University, E-mail: tipkesorn1@hotmail.com

◆ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

Pongprasert Hoksuwan

Assistant Professor, Ed.D. in Education Technology, Faculty of Education

Thaksin University, E-mail: pongprasert@buu.ac.th

*Received: July 15, 2020 ; Revised: July 20,, 2020; Accepted: July 21, 2020*

---

## Abstract

This study aimed to propose the development of a community-learning-center-management system for local administrative organizations in Samut Prakan province. This research focused on R & D. The research sample was 19 staff members at a community learning center who provided information on current conditions where they work and regarding the need for such a management system. The focus-group technique was employed by nine specialists in supervisory-system management. Five qualified raters also

examined and approved the development of a community-learning-center-management system for local administrative organizations. The research tool used for data collection was document analysis. Data collection using the focus-group technique and evaluation were qualitatively verified by using inferential analysis. Quantitative data were presented in terms of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The study results indicate that 1) A community learning-center-management system for local administrative organizations in Samut Prakan province consists of input factors including content, knowledge, service, personnel, budget, premises, materials, equipment, media, technology, cooperative networks, and factors / support. This is a process-management system with CLCM-APOSCARE. It involved: (1) A-Analysis (2) P-Planning (3) O-Organizing (4) S-Staffing (5) C-Coordinating (6) A-Allocating (7) R-Reporting and (8) E-Evaluating elements. The results also revealed that 2) The experts supported the conclusion that a community-learning-center management system will give the operations a high level of suitability. Such a system will offer very useful strategies to be used in administrative operations in the province.

**Keywords :** Community Learning Center, Learning Center, Lifelong Education, System Approach, System Development, Management System, Local Administrative Operations

## บทคัดย่อ

การพัฒนากระบวนการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้ดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวน 19 คน ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อมูลในการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การสนทนากลุ่ม 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองต้นแบบระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 5 คน วิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แบบประเมินจากการสนทนากลุ่ม และการประเมินเพื่อตรวจสอบรับรองต้นแบบระบบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพโดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอด้วยความถี่และร้อยละ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ เนื้อหาความรู้ การให้บริการ บุคลากร งบประมาณอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี เครือข่ายความร่วมมือ และปัจจัย/ สิ่งสนับสนุน มีกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบด้วย CLCM-APOSCARE ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ บริบท การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การประสานความร่วมมือ การจัดสรรทรัพยากร การ รายงาน และการประเมินผล 2) ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้ ระบบมีความเหมาะสมในระดับมาก และควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะโดยควรเพิ่มกลยุทธ์ที่จะนำมาใช้ ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

**คำสำคัญ:** ระบบการจัดการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

## บทนำ

จังหวัดสมุทรปราการแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาค มีพื้นที่ 1,004.092 ตร.กม. (อันดับที่ 71 ประเทศไทย) มีประชากร 1,344,875 คน (อันดับที่ 14 ของประเทศไทย) ค่าเฉลี่ยความหนาแน่นระหว่างประชากรและพื้นที่ อยู่ที่ 1,339.39 คน/ตร.กม. (อันดับที่ 3 ของประเทศไทย) ความเจริญด้านเศรษฐกิจ มีฐานเศรษฐกิจส่วนใหญ่ อยู่ในภาคอุตสาหกรรม และภาคพาณิชย์กรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิต ยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ อุปกรณ์เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์โลหะ เคมีภัณฑ์ พลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์ อาหารแปรรูป การขนส่งสินค้าและบริการ (Logistic) และธุรกิจค้าขายของภาคเอกชน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล GPP พบว่าในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดสมุทรปราการ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP : Gross Provincial Product) จำนวน 685,392 ล้านบาท สูงเป็นอันดับ 4 ของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร ระยอง และชลบุรี โดยมี อัตราการขยายตัว ณ ราคาคงที่จากปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 2.3 และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ย ต่อคน (GPP Per Capita) อยู่ที่ 339,972 บาท สูงเป็นอันดับ 8 ของประเทศ รองจากรยอง กรุงเทพฯ ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา สมุทรสาคร และปราจีนบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญ เช่น ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พระสมุทรเจดีย์กลางน้ำ วัดอโศการาม วัดบางพลีใหญ่ วัดโพชนัดพลเสพราช วรวิหาร วัดโปรดเกศเชษฐาราม ศาลพระเสื้อเมือง พิพิธภัณฑสถานหทารเรือ เมืองโบราณ สถานตากอากาศบางปู ป้อมพระจุลจอมเกล้า สวางคินิวาส : สถานพักผ่อนของสภากาชาดไทย ป้อมแฉ่งไฟฟ้า ฟาร์มจระเข้ ฯลฯ มี ศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดให้ก้าวหน้าได้เพิ่มขึ้นหากผู้บริหารในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มองเห็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลาง” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับ คนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบสังคม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ให้ความสำคัญ ในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้มีชีวิต ทันสมัย มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลเพื่อดึงดูดให้คนทุกช่วงวัยเกิด

ความสนใจเข้าไปเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีการศึกษาและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มพูนศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางวิชาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้มีสิ่งต่าง ๆ ที่ประชาชนจะต้องเรียนรู้เพิ่มขึ้นมาก แต่การจัดระบบการศึกษาในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอจึงจำเป็นต้องแสวงหา วิธีการใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งในด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและปัจจัยภายนอกให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษาสำหรับประชาชนตามปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต และตามแผนการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ดังกล่าวนั้น ย่อมต้องมีปัจจัยเกื้อหนุนให้ประชาชนสามารถที่จะเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและพัฒนาศักยภาพได้ ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีส่วนสำคัญต่อการศึกษาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม (Department of Local Government Promotion. Knot: 1) ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ศูนย์การเรียนรู้ เพราะเป็นศูนย์รวมหรือศูนย์กลางของความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เป็นเสมือนห้องปฏิบัติการของการเรียนรู้ มีประโยชน์ทั้งในแง่การกระจายโอกาสทางการศึกษา การให้การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงมีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ควบคู่ไปกับการจัดการพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

จากบริบทดังกล่าวศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ถือเป็นกลไกที่ช่วยสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่คนในชุมชนซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต และช่วยในการพัฒนาชุมชน แต่จากการศึกษา (ปัญญา จันทโคต. 2557: 2) พบว่า แนวคิดในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในอดีตมีความเชื่อเบื้องต้นคล้ายกับแนวคิดในการพัฒนาชุมชน กล่าวคือ เชื่อว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังด้อยการศึกษา ขาดจิตสำนึกในการพัฒนา รัฐจึงผลักดันนโยบาย แนวทางพัฒนาต่าง ๆ เข้าไปสู่ชุมชนในลักษณะพัฒนาจากบนลงล่าง (Top Down) ซึ่งทำให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่าง ๆ นั้นมีลักษณะเหมือนกันในทุกพื้นที่ ทำให้ขาดความหลากหลายและความสอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับ สุมาลี สังข์ศรี (2546: บทคัดย่อ) พบว่า การจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหายอยู่ 3 ส่วนหลักคือ ปัญหาด้านการสร้างหรือการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปัญหาด้านการบริหารและการดูแลรักษาศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และปัญหาจากการใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

จากปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องพัฒนาระบบ หรือนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อวิธีการเรียน ได้แก่ แนวความคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปอันมีผลทำให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญ ๆ คือ (1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ความพร้อม (3) การใช้เวลาเพื่อการศึกษา และ (4) ประสิทธิภาพในการเรียน ทั้งนี้ การเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญของชีวิต มนุษย์ทุกคนต้องเรียนตั้งแต่เกิดจนตาย การเรียนเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง และตลอดเวลา ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้มีการพัฒนาระบบ หรือนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนของประชาชนในชุมชนก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่ดูแล

คุณภาพของประชาชน จึงควรมุ่งเน้นวางกรอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองสุขภาพดี ผู้คนมีความสุข และมีศูนย์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทั้งนี้เนื่องจากในยุคโลกาภิวัตน์ โลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง ตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษา ก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

## วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อประเมินระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

## ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่

1. ผู้ดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 19 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินต้นแบบระบบศูนย์การเรียนรู้ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) รวมจำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการจัดการศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 2 คน และผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 4 คน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองระบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน

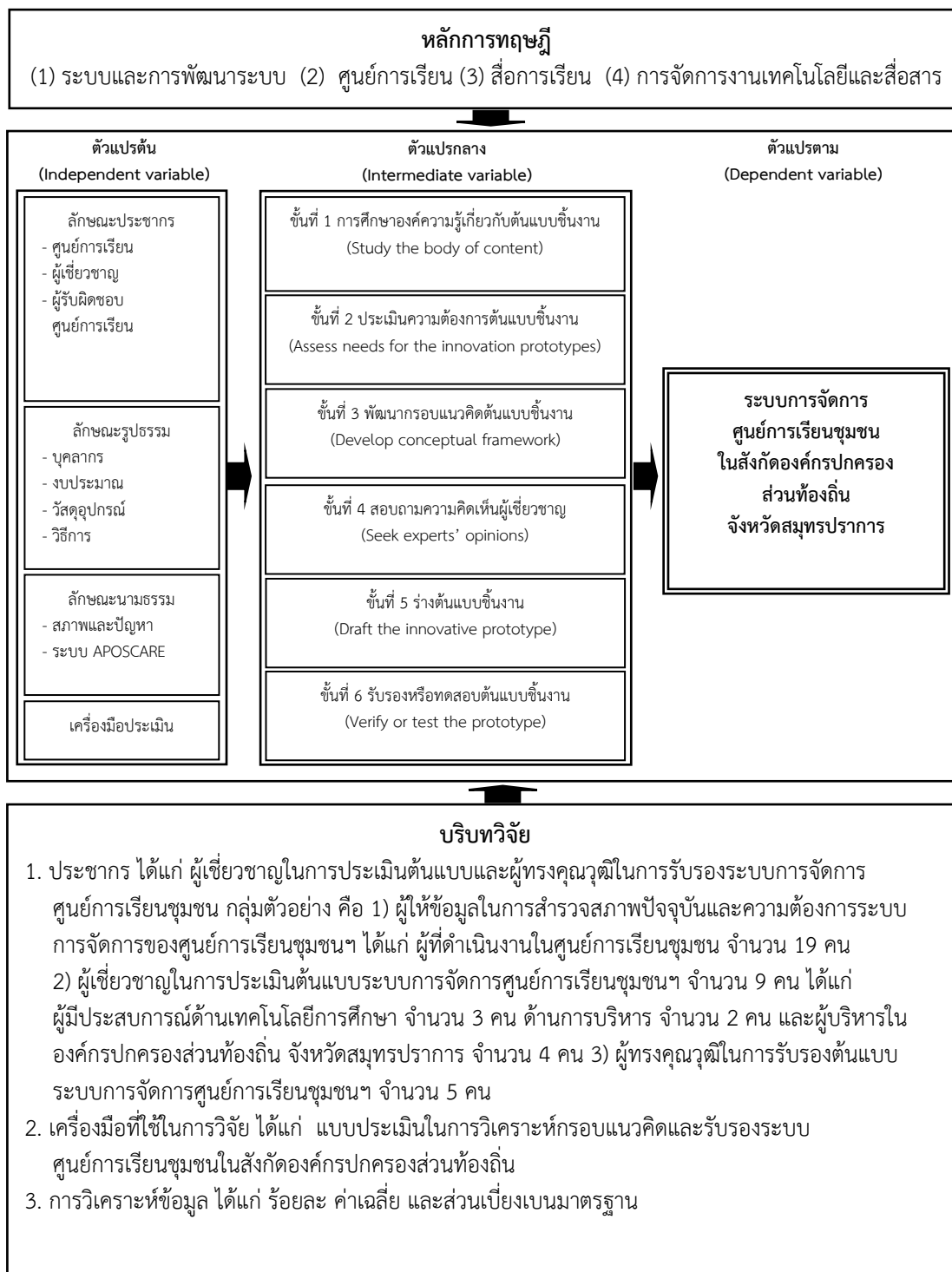
### ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การสำรวจสภาพและปัญหาของการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. พัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยใช้กรอบความคิดของระบบการจัดการงานเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษาตามแบบจำลอง POSDCARE ที่พัฒนาขึ้นโดย ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
3. ประเมินผลการใช้ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้วิจัยใช้มาตรฐานการประเมินที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ
  - 3.1 มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility standards) ผลการประเมินให้ข้อมูลตรงตามผู้ใช้งานระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
  - 3.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) ผลการประเมินให้ข้อมูลตรงตามผู้ใช้งานระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริงและคุ้มค่า
  - 3.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) ผลการประเมินระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานจริง ทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรม จรรยา
  - 3.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) ผลการประเมินระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องมีความถูกต้องในการปฏิบัติงานจริงและเป็นที่ยอมรับได้

### ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variables-IV) หมายถึง ปัจจัยนำเข้า (Input) ที่มีส่วนทำให้เกิดการแปรผันของตัวแปรตาม และเป็นปัจจัยที่ไม่เสร็จสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ หรือพัฒนาเพื่อให้ได้ตัวแปรตาม มี 3 กลุ่ม ได้แก่
  - 1.1 ลักษณะประชากร ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
  - 1.2 ตัวแปรรูปธรรม ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ (4M) ได้แก่ โครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ และทรัพยากรทางการศึกษาของแต่ละชุมชน
  - 1.3 ตัวแปรนามธรรม ได้แก่ ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. ตัวแปรกลาง (Intermediate variables) หมายถึง ตัวแปรที่เกิดซ้อนขึ้นระหว่างวิถีหรือเส้นทางของกระบวนการหรือการกระทำ ที่ทำให้เกิดแปรปรวนของตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ และตัวมันเองก็ถูกตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระทำให้แปรปรวนตามไปด้วย ได้แก่ ขั้นตอนและกระบวนการกระทำต่อตัวแปรต้นเพื่อให้มาซึ่งตัวแปรตาม ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้
3. ตัวแปรตาม (Dependent Variables-DV) ผลการวิจัย ได้แก่ ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ
4. สถานการณ์ที่ทำการวิจัย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

## กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ
2. ได้แนวคิดว่าระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ
3. ได้แนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหน่วยอื่นๆ ต่อไป

## การทบทวนวรรณกรรม

### ระบบและวิธีระบบ

ระบบ คือ ภาพส่วนรวมของโครงสร้างหรือของขบวนการอย่างหนึ่งที่มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือขบวนการเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การที่จะมีระบบใดระบบหนึ่งขึ้นมาได้จะต้องมีส่วนประกอบหรือสิ่งต่าง ๆ เป็นตัวป้อนโดยเรียกว่า “ปัจจัยนำเข้า” เพื่อดำเนินงานสัมพันธ์กันเป็น “กระบวนการ” เพื่อให้ได้ “ผลลัพธ์” ออกมาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น ภายในในระบบหนึ่งจะสามารถแบ่งองค์ประกอบและหน้าที่ได้ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า เป็นการตั้งปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์ หรือเป็นการป้อนวัตถุดิบตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการแก้ปัญหา 2) กระบวนการ เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ป้อนเข้ามา เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) ผลลัพธ์ เป็นผลผลิตที่ได้ออกมาหลังจากการดำเนินงานในขั้นของกระบวนการสิ้นสุดลง รวมถึงการประเมินผล นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งเป็นการนำเอาผลลัพธ์ที่ประเมินนั้นมาพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ นั้น ให้สามารถใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงลักษณะสำคัญของวิธีระบบ คือ 1) เป็นการทำงานร่วมกันเป็นคณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบนั้น ๆ 2) เป็นการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ 3) เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม 4) เป็นการแก้ปัญหาใหญ่ โดยแบ่งออกเป็นปัญหาย่อย ๆ เพื่อสะดวกในการแก้ปัญหาอันจะเป็นผลให้แก้ปัญหาใหญ่ได้สำเร็จ 5) มุ่งใช้การทดลองให้เห็นจริง 6) เลือกรูปแบบที่พอจะแก้ไขได้และเป็นปัญหาเร่งด่วนก่อน

### ศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จึงมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่คนในชุมชน บริการสารสนเทศที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับคนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย และเนื้อหาที่มีความทันสมัย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่หลัก 6 ประการ คือ 1) สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคลในชุมชน เช่น การสอนอ่านเขียนสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือและผู้ลืมนักเรียน 2) การพัฒนาบุคลากร เช่น การคิดเพื่อแก้ไขปัญหา 3) ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนแห่งชาติแก่ชุมชน 4) เป็นแหล่ง



เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชุมชน 5) เป็นแหล่งที่ให้ความบันเทิงรื่นรมย์ และ 6) เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง และเป็นแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอ สรุปสาระสำคัญ คือ ด้านการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบปัญหาการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ วั้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรม บุคลากรมีจำนวนน้อย ในขณะที่ภาระรับผิดชอบมาก ขาดการประสานงานระหว่างศูนย์การเรียนรู้กับชุมชน ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ด้านโครงสร้างของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบปัญหาอาคารสถานที่ไม่ถาวร ไม่เป็นเอกเทศ และปัญหาต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งการพัฒนากระบวนการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนั้น จะต้องสามารถแก้ไขปัญหาที่พบและตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ตลอดจนต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดูแลรักษา โดยการระดมความคิด ระดมกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ร่วมพัฒนาและเป็นไปตามข้อเสนอในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้ยึด “คนเป็นศูนย์กลาง” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบสังคม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีชีวิต ทันสมัย มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล เพื่อดึงดูดให้คนทุกช่วงวัยเกิดความสนใจเข้าไปเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มพูนศักยภาพคนไทยให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับคุณภาพของต้นแบบระบบที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ที่จะขยายองค์ความรู้ทางการศึกษาก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา 7 ขั้นตอน (R4D3) ของ ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวิจัย (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดย

ขั้นที่ 1.1 ศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ

ขั้นที่ 1.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการเขียนกรอบแนวคิด

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความต้องการ โดยทำการสอบถามสภาพและปัญหาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากผู้ดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 19 คน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 ใช้แบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน

ขั้นที่ 2.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารอบแนวคิดต้นแบบชิ้นงาน (ระบบ) ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารอบแนวคิดต้นแบบ ดังนี้

ขั้นที่ 3.1 ร่างกรอบแนวคิดต้นแบบระบบจากการศึกษาองค์ความรู้และสภาพปัญหา

ขั้นที่ 3.2 แก้ไขปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3.3 ได้กรอบแนวคิดต้นแบบระบบที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยสอบถามความเห็นโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การศึกษา หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา หรือด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือด้านการจัดการศูนย์การเรียนรู้ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน มีการดำเนินการตามขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 4.1 เสนอกรอบแนวคิดต้นแบบระบบแก่ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 4.2 แก้ไขปรับปรุง ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 4.3 ได้กรอบแนวคิดต้นแบบระบบที่ผ่านการปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน ผู้วิจัยร่างต้นแบบระบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ได้ต้นแบบระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว

ขั้นตอนที่ 6 รับรองต้นแบบชิ้นงาน ผู้วิจัยทำการประเมินและรับรองต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไปในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และ/ หรือ

2. เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ ที่มีระดับ 9 ขึ้นไป

มีขั้นตอนการดำเนินการรับรองต้นแบบชิ้นงาน คือ

ขั้นที่ 6.1 เสนอต้นแบบระบบแก่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเพื่อให้การรับรองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นที่ 6.2 แก้ไขปรับปรุง ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 6.3 ได้ต้นแบบระบบที่ผ่านการปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 7 ปรับปรุงต้นแบบชิ้นงาน ผู้วิจัยนำผลการประเมินที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงต้นแบบระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ฯ และเขียนรายงานวิจัยเพื่อนำเสนอระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

## ผลการวิจัย

### ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

การศึกษาระบบที่เกี่ยวข้องด้านหลักการ ทฤษฎี แนวคิดและสภาพปัจจุบัน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารอบแนวคิดต้นแบบระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระบบ วิธีระบบและการจัดการอย่างเป็นระบบ
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. รูปแบบการจัดการองค์กร “POSDCARE”
4. สภาพปัจจุบันและความต้องการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของผู้ดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ แบบเจาะจงศูนย์การเรียนรู้ที่อยู่ในฐานข้อมูลของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) จำนวน 19 คน พบว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 มีการประสานกับหน่วยงานภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการจัดสรรทรัพยากรด้านการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอน การจัดสรรงบประมาณด้านการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การจัดสรรโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น อาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค ระบบการสื่อสาร เป็นต้น

ด้านความต้องการระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัดจากระดับความเห็นด้วยกับแนวคิดที่กำหนด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยระดับมาก ( $\bar{X} = 4.36$ ) กับระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อความต้องการระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.85$ ) ด้านวัสดุอุปกรณ์และพื้นที่ใช้สอยอยู่ในระดับมากที่สุด

( $\bar{X} = 4.62$ ) ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.88$ ) และด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.65$ ) ตามลำดับ

## ส่วนที่ 2 ผลการประเมินความเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยวิธีการ Focus group

การประเมินความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การศึกษา หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา หรือ ด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ด้านการจัดการศูนย์การเรียนรู้ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน มีความเห็นต่อ ส่วนประกอบหลักและองค์ประกอบของระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวม คือ ต้นแบบระบบมีความเหมาะสมในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.28$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต้นแบบระบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในขั้นตอนการพัฒนาระบบ ( $\bar{X} = 4.89$ ) รองลงมา คือ หลักการ และทฤษฎีในการพัฒนาระบบ ( $\bar{X} = 4.67$ )

ด้านการนำระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการไปใช้ จากการประเมินความเห็นผู้เชี่ยวชาญ ผลประเมินโดยรวม ต้นแบบระบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.52$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ต้นแบบระบบที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นที่ไปตามความต้องการของคนในชุมชน ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.56$ )

## ส่วนที่ 3 ผลการรับรองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

การรับรองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้มีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 4 ท่าน และ ผู้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 9 ขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินและรับรองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ในทุกประเด็น ทุกองค์ประกอบ ให้มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.46$ ) เมื่อพิจารณาประเด็นการประเมินแต่ละส่วน พบว่า

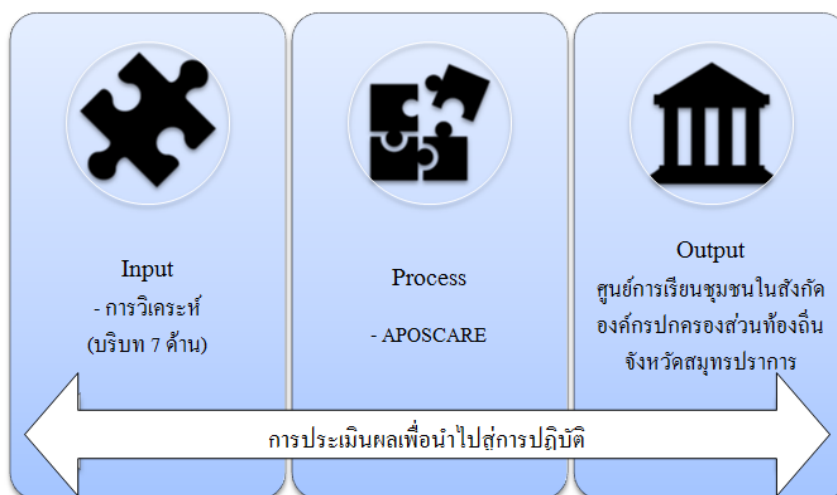
ส่วนบทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลของระบบ วัตถุประสงค์ของระบบ หลักการและทฤษฎีในการพัฒนาระบบ แนวคิดในการพัฒนารอบแนวคิดต้นแบบระบบ และขั้นตอนการพัฒนาระบบ พบว่า ได้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งหมายถึง ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนองค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิตและการประเมินผล (Output) ขั้นตอนของการจัดการระบบ และแบบจำลองของระบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า ได้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.39 ซึ่งหมายถึง ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ส่วนการนำระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ไปใช้ ประกอบด้วย แนวทางการนำระบบดังกล่าวไปใช้ เงื่อนไขความสำเร็จ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ยั่งยืน พบว่า ได้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.87 ซึ่งหมายถึง ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

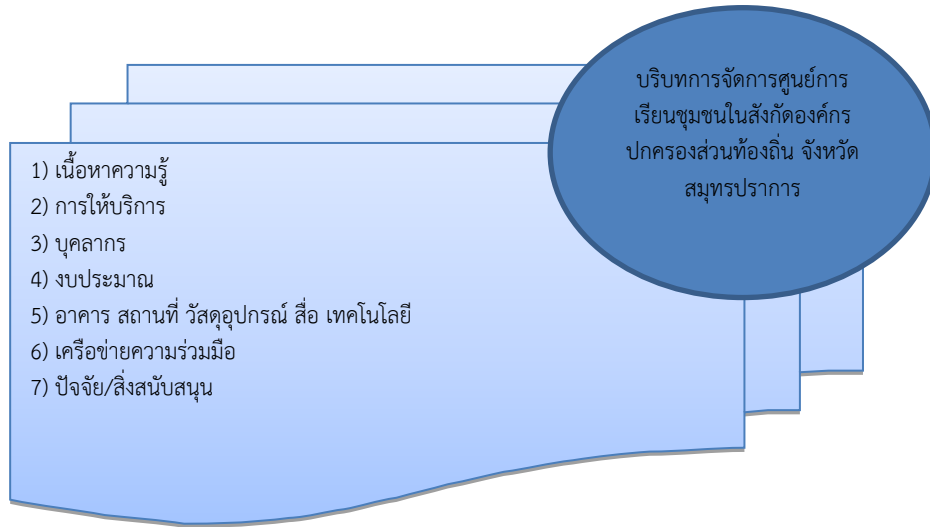
## อภิปรายผล

ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ซึ่งก็คือศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



ภาพที่ 2 องค์ประกอบของระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

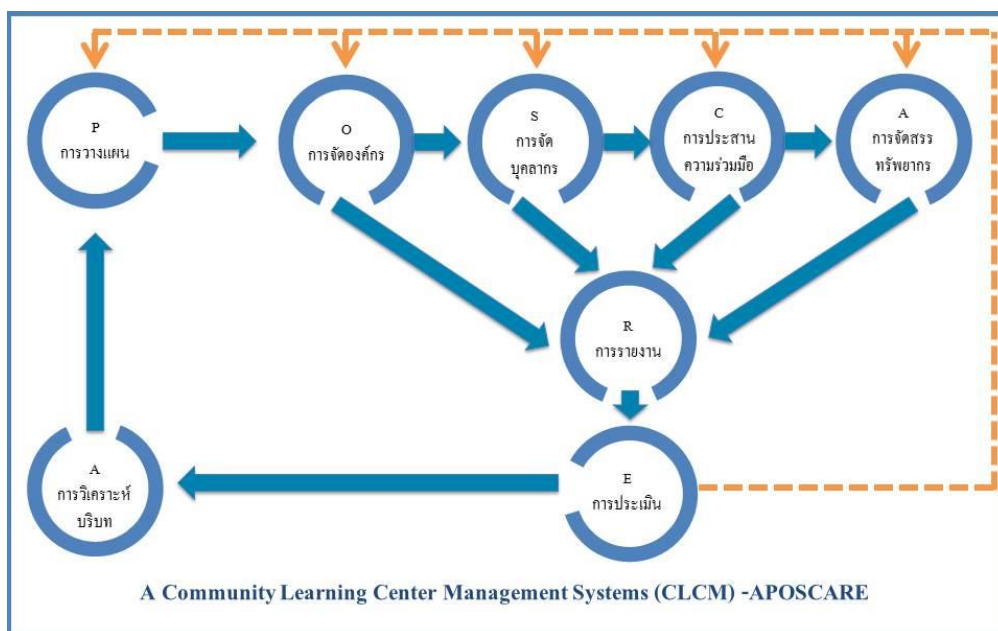
ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นบริบทการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ 7 องค์ประกอบ คือ เนื้อหาความรู้ การให้บริการ บุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี เครือข่ายความร่วมมือ และปัจจัย/สิ่งสนับสนุน



ภาพที่ 3 ปัจจัยนำเข้าระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**กระบวนการ**

ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ มีกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบด้วย CLCM-APOSCARE ซึ่งประกอบด้วย (1) A-Analysis การวิเคราะห์บริบท (2) P-Planning การวางแผน (3) O-Organizing การจัดองค์กร (4) S-Staffing การจัดบุคลากร (5) C-Coordinating การประสานความร่วมมือ (6) A-Allocating การจัดสรรทรัพยากร (7) R-Reporting การรายงาน และ (8) E-Evaluating การประเมินผล



ภาพที่ 4 กระบวนการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

A-Analysis (การวิเคราะห์บริบท) โดยการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (SWOT Analysis) เพื่อให้โอกาสและความเท่าเทียมกันทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980) คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

P-Planning (การวางแผน) เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการดำเนินงาน การประเมินและการตรวจสอบอย่างเป็นระบบไว้ล่วงหน้า วิเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่จะใช้เพื่อการเรียนในชุมชน การเลือกใช้เทคโนโลยี สื่อ กลุ่มเป้าหมายและความเหมาะสม กำหนดแผนงานและวิธีดำเนินการ เสนอแผนการดำเนินงาน และการจัดสรรทรัพยากรให้พร้อม โดยกำหนดเป็นแผนแม่บทศูนย์การเรียนชุมชนระยะกลาง 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการเป็นรายปี

O-Organizing (การจัดองค์กร) เป็นการจัดกิจกรรมและความรับผิดชอบต่าง ๆ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การมอบหมายงานและติดตามผลการดำเนินงานในศูนย์การเรียนชุมชนให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด โดยใช้แนวคิดการจัดองค์กรตามสายงาน จำแนกเป็น 4 ระดับ (1) ระดับนโยบาย(2) ระดับบริหาร (3) ระดับการจัดการ(4) ระดับปฏิบัติการ

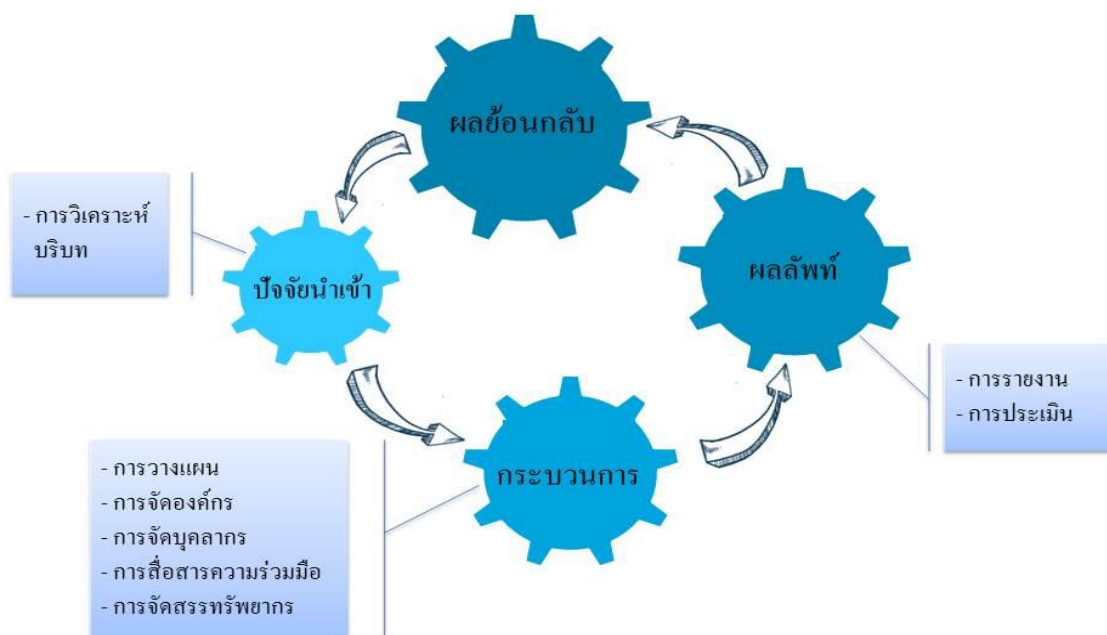
S-Staffing การจัดบุคลากร เป็นขั้นตอนเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานในตำแหน่งหน้าที่ตามโครงสร้างอัตรากำลังด้วยความเหมาะสม ตามหลักการบริหารจัดการบุคลากรด้วยระบบคุณธรรม (Merit System) ตามหลัก 4 ประการ คือ (1) หลักความเสมอภาค (2) หลักความสามารถ (3) หลักความมั่นคง และ (4) หลักความเป็นกลางทางการเมือง

C-Coordinating (การประสานความร่วมมือ) เป็นการดำเนินการประสานสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานในศูนย์การเรียนชุมชนบรรลุผลสำเร็จอย่างราบรื่น รวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และป้องกันการซ้ำซ้อนของงานที่อาจจะเกิดขึ้นขณะดำเนินการ โดยใช้หลักยุทธวิธีสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (เฮนส คีริกิจ, 2554) (1P 3C) ได้แก่ (1) Participation = การมีส่วนร่วม (2) Cooperation = การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ (3) Coordination = การประสานงานให้ราบรื่น และ (4) Collaboration = การประสานความร่วมมือ ร่วมใจ

A-Allocating (การจัดสรรทรัพยากร) เป็นการจัดสรรสิ่งต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน โดยใช้หลักการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2556) ได้แก่ (1) หลักการพิจารณานโยบายของหน่วยงาน (2) หลักการวิเคราะห์ทรัพยากรที่ต้องการ (3) หลักการครอบคลุมการจัดทำทรัพยากร (4) หลักการความทั่วถึงในการจัดสรรทรัพยากร (5) หลักการควบคุมการใช้ทรัพยากร และ (6) หลักการประเมินการใช้ทรัพยากร

R-Reporting (การรายงาน) การจัดทำรายงานเป็นกระบวนการแสดงหรือเปิดเผยให้องค์กร บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ รับทราบอย่างเป็นทางการ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยใช้แนวคิดด้านความสำคัญของการรายงานการจัดการงานเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, 2556) ได้แก่ 1) ความสำคัญด้านการวางแผนงาน 2) ความสำคัญด้านการดำเนินงาน 3) ความสำคัญด้านการควบคุมงาน และ 4) ความสำคัญด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

E-Evaluating (การประเมิน) การประเมินประสิทธิภาพกิจกรรมหรือโครงการที่กำลังดำเนินอยู่ตามวัตถุประสงค์ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกำหนด เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น โดยใช้หลักในการประเมินความสำคัญ 3 ประการ (พสุ เดชะรินทร์, 2545) คือ (1) การประเมินทำให้ทราบสถานะของตนเองว่า อยู่ ณ จุดใด หรือ สถานการณ์ในขณะนั้นเป็นอย่างไร (2) การประเมินทำให้ทราบว่ามีการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงในองค์กรมากน้อยเพียงใด (3) ตามธรรมชาติของมนุษย์ ถ้าสิ่งใดได้รับความสนใจหรือได้รับการติดตามด้วยความสนใจหรือได้รับการติดตามวัดและประเมินอย่างต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบกิจกรรมนั้นจะมีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นที่จะทำกิจกรรมนั้นมากยิ่งขึ้น



ภาพที่ 5 การจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

### ผลผลิต และการประเมินผล

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ใช้แนวคิดในการประเมินโครงการอ้างอิง CIPOF Model ของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ประกอบด้วย C : Context, I : Input, P : Process, O : Output และ F : Feedback กำหนดการประเมินผล (ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ) จำแนกดังนี้



1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โดยประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องหรือเอื้อต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมโครงสร้างการบริหาร ทำเลที่ตั้ง ลักษณะของตัวอาคาร ขนาดพื้นที่ดำเนินงาน การจัดแบ่งพื้นที่บริการ
2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โดยการประเมินทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของศูนย์ฯ ว่าเป็นอย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมถึงครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) โดยการประเมินกระบวนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ว่าเป็นอย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมถึงการวางแผนดำเนินงาน การดำเนินการตามแผน
4. การประเมินด้านผลลัพธ์และผลย้อนกลับ (Output and Feedback Evaluation) โดยการประเมินกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ของศูนย์ฯ มีประเด็นการประเมินครอบคลุมถึงกิจกรรมทางด้านการเรียนการสอน กิจกรรมทางด้านการให้บริการสารสนเทศ กิจกรรมทางด้านพัฒนาชุมชน และกิจกรรมทางด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีของชุมชน

## การนำระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

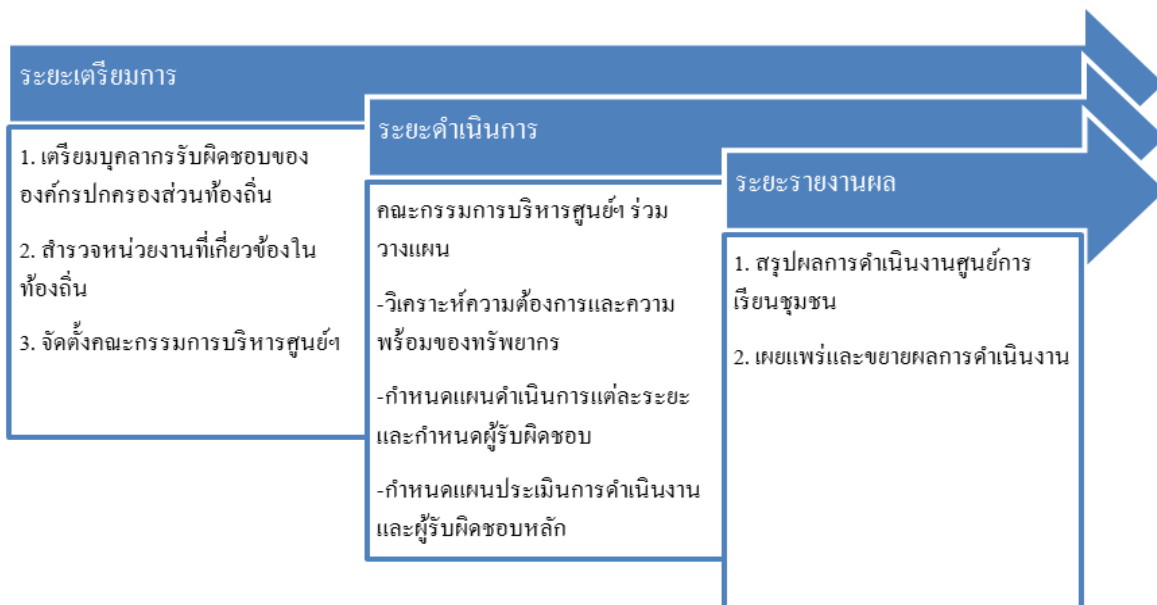
### จังหวัดสมุทรปราการไปใช้

#### แนวทางการนำไปใช้

1. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่
2. การนำแบบจำลองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ควรปรับใช้ให้เข้ากับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มาจากเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และได้จากการสำรวจความต้องการของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
  - 2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเข้า เช่น อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี อาจยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบท ความต้องการจำเป็นของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
  - 2.3 บุคลากรผู้ดูแลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีคุณสมบัติคือ ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าไม่ต่ำกว่านี้ทางเทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือทางอื่นที่คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกำหนดว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้
3. การนำแบบจำลองไปใช้ให้เกิดผลเชิงประจักษ์อาจดำเนินการได้สองกรณี ได้แก่
  - 3.1 กรณีการนำแบบจำลองไปใช้เต็มรูปแบบ ในทางปฏิบัติจำเป็นต้องใช้งบประมาณดำเนินการและทรัพยากรในการดำเนินงานสูง จึงเหมาะสมกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมทางด้านงบประมาณ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

3.2 กรณีการนำแบบจำลองไปประยุกต์ใช้สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กหรือที่ยังขาดความพร้อมทางด้านงบประมาณและทรัพยากรดำเนินงาน หน่วยงานที่นำแบบจำลองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้จำเป็นต้องวิเคราะห์ความต้องการตามความจำเป็นของพื้นที่ และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นหรือความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อปรับลดโครงสร้างการดำเนินงานให้กะทัดรัดและเหมาะสมกับงบประมาณ

4. การนำแบบจำลองระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องกำหนดนโยบายและกำหนดแนวทางดำเนินงานให้ชัดเจนและต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากต้องการจัดตั้งเต็มรูปแบบควรดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานระยะกลาง 3-5 ปี ให้ชัดเจนร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และกำหนดแผนปฏิบัติการเป็นระยะดังนี้



ภาพที่ 6 แผนปฏิบัติการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

### เงื่อนไขความสำเร็จ

ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีงบประมาณ บุคลากร และกลไกการประสานงานลักษณะเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ยั่งยืน

1. ควรจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้สอดคล้องและสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน การเรียนรู้ของประชาชนจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการเรียนรู้ทุกรูปแบบเกิดขึ้นในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ศูนย์การเรียนรู้

ชุมชนจึงตอบสนองต่อธรรมชาติการเรียนรู้ของประชาชนในยุคแห่งข่าวสารเช่นปัจจุบันนี้ ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงควรปรับกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม และควรปรับกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของบุคคล โดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับเพศ วัย และสถานภาพทางอาชีพ

## 2. ควรจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

การจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยควรจัดให้มีลักษณะเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่มีข้อมูลต่าง ๆ ของท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นข้อมูลประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สถานที่ต่างๆ ของชุมชน เทคโนโลยีของชาวบ้านที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ฯลฯ

## 3. ควรจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความสนุกสนาน รื่นรมย์ และมีชีวิตชีวา

การจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีชีวิตชีวา หมายถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดอย่างสนุกสนาน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ลงมือปฏิบัติและขณะเดียวกันต้องได้รับความรู้ด้วย โดยเป็นการเรียนรู้จากกิจกรรมที่เป็นสาระบันเทิงอย่างหลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ

## 4. ควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

เนื่องจากในแต่ละปีสังคมและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านรูปแบบกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น

## 5. ควรมีการพัฒนาบุคลากร

ควรมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการสนับสนุนการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการฝึกอบรม และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอันจะนำไปสู่ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ในฐานะของแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

## 6. ควรมีการวิจัยและพัฒนา

ควรมีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยมุ่งพัฒนาพื้นฐานข้อมูลให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับความพร้อมและศักยภาพของศูนย์การเรียนรู้

## 7. ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยการนำพันธมิตร หน่วยงานในชุมชน เครือข่ายตลอดจนประชาชนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมให้มากที่สุดทั้งในระดับการวางแผน การลงมือปฏิบัติและการติดตามผล รวมทั้งการขอความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของประชาชนอย่างแท้จริง

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปรับให้มีความยืดหยุ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทในแต่ละชุมชนโดยทั่วไป

1.2 ควรสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีเพื่อการเรียน สร้างช่องทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อดึงดูดประชาชนผู้สนใจได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้จากสภาพการจริง

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 การพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ครั้งนี้เป็น การนำเสนอแนวคิด ดังนั้นเมื่อมีการนำไปประยุกต์ใช้ควรมีการวิจัยเชิงประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ได้ผลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบให้ดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบ และเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อให้ได้ผลที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสังคมและชุมชนที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2.3 หากมีการนำระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ไปใช้ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการการจั้ดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสังกัดหน่วยงานองค์กรอื่น ในรูปแบบของการศึกษารายกรณีเพื่อให้ได้ระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการกับบริบทพื้นที่

2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมได้มากที่สุด

## References

- Chaiyong Brahmawong. (2013). *Research and Development Approach for the Education Innovation*. (Unpublished manuscript).
- Cohen. J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation's place in rural development: Seeking Clarity through specificity*. *World Development*, 8(3), 213 – 235.
- Department of Local Administration. (n.d.). *Standard of Community Learning Centers*. Retrieved April 2, 2017, from [http://www.dla.go.th/e\\_book/eb1/stan17/p0\\_1.pdf](http://www.dla.go.th/e_book/eb1/stan17/p0_1.pdf)
- Panya Janthakot. (2014). *Development of Learning Centre Model for Thailand*. Doctor of Philosophy Thesis in Information Studies, Graduate School, KhonKaen University.

Pasu Decharin. (2002). *From Strategy to Action with Balanced Scorecard and Key Performance Indicators*. Bangkok: Chulalongkorn University.

Pongprasert Hoksuan. (2013). *Organizational Performance Report for Educational Technology and Communication*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.

Sumalee Sungsi. (2003). *Direction for Providing Nonformal Education for Life-Long Education*. Bangkok: Office of the Non-Formal and Informal Education.

Thaneth Sirikit. (2011). *A Collaboration Network and Effective Communication*. Bangkok: Department of Local Administration.

Tipkesorn Boonumpai. (2013). *Resources Management for Educational Technology and Communication*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.



Chirasak Prathumrat, Ph.D. Candidate in Education Technology,  
Faculty of Education, Burapha University.



Assistant Professor, Tipkesorn Boonumpai, Ph.D. in Education  
Technology, Thesis Advisor, Faculty of Education, Burapha University.



Assistant Professor, Pongprasert Hoksuan, Ed.D. in Education  
Technology, Thesis Co-Advisor, Faculty of Education, Thaksin University.